

Lau Haizetara Euskaltzaleon Topaguneak 25 urte

Bazen behin badia berezi baten muturrean bizi zen herri bat. Itsas portu eta ontziola garrantzitsuak zituen, garaiko testigantzetan goraiatuak zirenak.

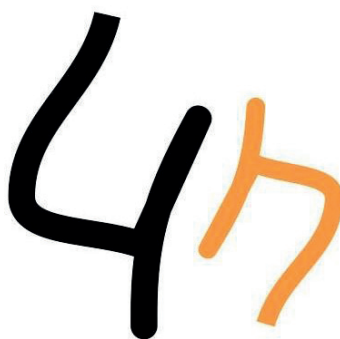
Lau Haizetara euskaltzaleon topagunea

Esaten dutenez, herri horretan egin ziren inguruko erresumek erabili zituzten galeoi sonatueta asko. Baina, itsas maila herri gune horretatik aldenarazi zuten, eta herri horrek ahaztu egin zuen behinola itsasoarekin zuen harreman estua.

Bazen behin industria-sare indartsua zuen herria. Asko ziren herri horretan zeuden lantegiak: handiak, indartsuak eta mota askotakoak. Hainbestera, non inguruko herrietako jende andana etorri baitzen herri horretara lan egitera eta bizitzera, eta euren bizipenen arrastoa herri horri aportatzera. Hainbestera, non ospe handia hartu baitzuen inguruetan. Pentsa, izan zen herri horri Manchester txikia deitzen zionik. Baina joan zitzaion industriaren aroa herri horri; eta, dirudienez, herri horrek ahaztu egin zuen industriak bere historian ezarritako aztarna.

Bazen behin euskaraz bizi zen herri bat. Portua izanda, tratuak egiteko eta merkataritzarako gune ezin ego-kiagoa zen; eta, badakizue, portuetan txoko askotako jendea elkartu ohi da, jatorri askotakoak, mintzaira

askotakoak. Herri horrek abegitsu hartzen zituen horiek guztiak. Abegitsu hartu zituen, halaber, industria-loraldia ezagutu zuenean etorri zirenak, beren lurretan sortu ziren faktoretan lan-esku falta itzela zegoela-eta. Baina, nonbait, herri horretara etorritakoak hain abegitsu hartzen zituen herri horrek ahaztu egin zuen behinola euskaraz bizi zen herri bat zela, eta erdaldun ospea hartu zuen.

lauhaizetara

Hori guztia eta gehiago da gure herria: Orereta-Erreterria. Erdaldun ospea du, bai, ez dugu ukatuko, baina ezin dugu ukatu herri honek ekarpen ezin baliotsuagoak egin dizkiola euskararen emariari.

Hain zuzen ere, herri honetan lagundu genuen XIX. mendean euskal kulturaren harribitxi handienetako bat eraberritzen eta modernizatzen: bertsoari. Eta bertsoen historiako harribitxi handienetako bik lotura estua zeukaten eta oraindik ere badaukate gure herriarekin.

Hain zuzen ere, herri honetan sortu dugu euskarak eman duen ikertzailerik eta jakintsurik handienetako

bat, eta euskarak berak mundu garaikidean hain beharrezkoak zituen eta dituen estandarrak sortzen lagundu.

Hain zuzen ere, herri honetan idatzi ditugu gure haurrek eta gazteek euskaraz gehien irakurtzen dituzten ipuin eta liburuetakoko batzuk. Eta, gainera, ipuin eta liburu horiek, euskaraz sortuak, euskaratik munduko beste hamaika hizkuntzatarara eramateko gai izan gara.

Ikusiko zenutenez, emaitza notableak eman dizkio herri honek euskarari, baina euskararen historiak eman dituen notable horiez gain, herritar anonimoagoak ere egin ditugu gure ekarpentxoak, eta euskararen emaria elikatu dugu.

Ikastolak sortu ditugu; gau-eskolak ere bai; korrika egin dugu; eman diegu gure herrian merezi zuten lekua Olentzerori eta Mari Domingiri; txosnak muntatu; saretu egin gara; hitzarmenak sinatu; egunkariak sortzen lagundu; aldizkariak sortu ditugu; ostiral kulturalak egin; bertsoan aritu gara; bertsolariari entzun diegu; euskaraz erosi egin dugu, eta euskaraz erostera animatu; telebistak sortzen lagundu dugu; gaztainak erre ditugu; bertsozaletu egin gara, eta egin zaituztegu; jolastu egin gara eta euskaraz jolasten ikasi dugu; apellidoak abizendu egin ditugu; erabilera areagotzeko programak diseinatu eta gauzatu ditugu; bilguneak sortu ditugu; bertsoak saritu ditugu; begiraleak formatu ditugu; eskolatik kalera atera gara; mingainak astindu egin ditugu (eta lagunak egin); jaia egin dugu (eta dantza, eta parranda...); txisteak kontatu dizkiogu elkarri (eta, batzuetan, barre ere egin dugu); herriko horma hitsak koloreztatu egin ditugu; irakurri egin dugu, eta gutako batzuk idaztera ere animatu dira; bazkariak egin ditugu (eta afariak, eta merendolak, eta barrikoteak, eta gosariak, eta hamaiketakoak...); hitanoz hitz egiten ikasi dugu (eta gutako gutxi batzuk animatu gara); eskolak eman ditugu (eta jaso); mozorrotu egin gara; arropa saldu dugu (eta pegatinak, eta boletoak, eta... tira, sal daitekeen guztia saldu dugu); gure herriaren iparra ezin dugula galdu jakin dugu, eta hara joan gara; Erriberara joan gara eta nafar helgoaldeko uzta Errigorara ekarri dugu; kirola egin dugu; kirol-estadioak betetzen lagundu dugu; eztabaidatu egin dugu (eta hausnartu,

eta berriz ere eztabaidatu); batzuetan, haserretu ere egin gara, baina, gehienetan, adiskidetu egin gara berriz ere...

Gauza horien guztien artean, 1992ko abenduan, txoro-kuadrilla bat elkartu egin zen. Euskaldunon Egunkaria sortzen laguntzen aritu eta gero, Arrasate Euskaldundu Dezagun moduko elkartearen adibidea ekarri zuten gurera, eta euskararen aldeko dinamika bateratu nahi izan zuten: Lau Haizetara sortu zuten. Eta 25 urte beteko ditu elkarteak aurten.

25 urteko historia luzea izan du Lau Haizetarak, eta hasierako asmoari heltzen dio oraindik: euskararen aldeko eta gure hizkuntzaren normalizazio soziala bilatzen duten dinamika bateratzea. Noski, dinamika horiek indartsuago eta eraginkorrago egin nahi ditugu.

Gauza askotxo egin ditugu herri honetako euskaltzaleok, euskararen emaria indartsuagoa izan dakigun. Ekimen horien artean, 2013ko udazkenean abiatu genuen bat ekarri nahi dizuegu gogora: Topagunearen eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntzaz, parte-hartze prozesu bati ekin genion, Lau Haizetararen orainaz eta geroaz hausnartzeko.

1992ko haiek bezala, beste 30 txoro inguru elkartu ginen, saio trinko eta luze batzuetan, baina, era berean, emankorrak. Prozesu horrek hainbat ondorio utzi zituen gurean. Lau Haizetararen lehentasunetako bat izan beharko zuen koordinazio-gune bat sortzea. Zertarako? Norbanakoak aktibatzeke, herri bizitzan eragiteke eta norbanakoak eta eragileak sartzeko.

Koordinazio-gune hori nork osatuko luke? Bada, herritarrek, euskalgintzako eragileek eta eragile euskaltzaleek. Eta hauek izango lirateke gunearen funtzioak: sarea koordinatzea, egutegiak eta programazioak bateratzea, ekintza bateratuak eramatea aurrera, formazioa eskaintzea, eta ikasturtez ikasturteko helburuak zehaztea.

Bada, hasiak gara zeregin horretan, hemen bildu garen erakunde, ekimen eta elkarte guztiak, hamaika garenak: Aiko-Maiko, Kuadrillategi, Irrien Lagunak, Bertso Eskola, Olentzero eta Mari Domingi, Kantujira, euskaltegiak, Mintzalaguna, Euskalgunea, hitzar-

mengintza-atala... Gainera, hasiak gara harremanak saretzen euskararen normalizazioari ekarpena egin diezaioketen herriko beste elkarteekin ere: ikaste-txeak, azken urteotan gurera etorritako migranteen elkarteak, kirol-elkarteak...

Hori guztia egiten ari gara, uste dugulako momentu berezia bizi dugula eta momentu horrek horrelako apustuak eskatzen dituela. Izan ere, herri honek duen erdaldun-famaren gaintetik, asko gara euskaldunak: 14.000tik gora. Gainera, urte luzeen ondoren, lehenengo aldia da euskal hiztunok gehiengoa garela herri honetan eta zor zaigun posizioa hartu nahi dugu. Asko garelako eta askoz gehiago izan nahi dugulako.

Herri bat gara, kasik, gure herriaren baitan, eta ziur gaude etorkizuna geure eskutik etorriko dela. Baina, kontuz, etorkizunera begiratzeaz gain, konturatu be-

harra daukagu dagoeneko oraina bagarela. Hortaz, herriari eragiten dizkioten eztabaida eta erabakietan ahots propioz hartu nahi dugu parte.

14.000 euskaldun horien ahotsa izan nahi dugu, herri honetako egoera soziolinguistikoa baldintza justua-goetara ekarri nahi dugulako eta ekarri behar dugulako Herri honetako euskaldunon ahotsa eta aterpea izan nahi dugu, nor bagarelako, ikaragarritzko sarea osa dezakegulako euskararen normalizazioa xede berezitzat daukagun elkarte eta norbanakook.

Sinetsita gaude elkar hartuta askoz ere gehiago egin dezakegula, gaur egun egiten dugunetik abiatuta. Eta sinetsita gaude gure aspirazio guztiak bete ditzakegula. Ambiziosoak gara, apustu ambiziosoei heldu nahi diegulako.

Anbiziosoak gara, badakigulako gaur egun indartsuak bagarela. Gutxi izango dira, herri honetan, Lau Haizetararen eta bere egoitza berriaren bueltan dabiltzan egitasmo eta herritar kopurua baino handiagoa mobilizatzeko gai izango direnak. Gure bitartez, ehunka eta are milaka herritarrengana iristeko gaitasuna daukagu. Hortaz, aintzat hartu beharreko solaskidea gara.

Herri bat sortzera goaz eta herri bat sortzen ari gara: euskalgintzatik herrigintzarako saltoa eman nahi dugu, euskararen herria izango den Orereta-Errenteria eraikitzen lagundu nahi dugu. Konbentziturik gaude gaur egungo Orereta-Errenteriak gure beharra duela, gu indartsuago eta eraginkorrago izan gaitezen behar duela, etorkizuneko herria marrazteko.

Ez dugu artikulu hau bukatu nahi aurten piztu eta bizitu dugun esperientzia zoragarria aipatu gabe: Aste BatZUK ekimena. 19. Korrikak dei egin zigunetik euskaldunoi ahalduntzera, geure boterearen jabe egitera, Lutxo Egiak eta Egia auzokoek urratu zuten bideari herri batzuk jarraitu gatzaizkio (Agurain, Astigarraga, Hernani, Arrigorriaga, Lasarte-Oria, gu geroni...). Batzuk izan gara, eta egon ziur askoz ere gehiago izango garela etorkizunean.

Esperientzia zoragarria izan da, lortu dugulako astebetez 600 euskararen eroale aktibatzea, euskaraz bizitzeko konpromisoa hartu eta azalera duten 600 zoro zoragarri. Ziur gaude arrastoa utziko duela gure herrian, 600 horien hizkuntza-portaeretan arrastoa utziko baitu aurrerantzean ere, seguruenik; baina baita aurrerantzean ere errepikatzeko eta sakontzeko moduko ekimena iruditu zaigulako guztioi (eta halaxe egingo dugulako, noski).

Iparra adierazten digute horrelako ekimenek euskararen normalizazio sozialean ari garenoi, herritarrak aktibatzeke zeregin horretan. Instituzioekiko autonomiaz diharduten ekimenak dira, plazarazten errazak, inklusiboak, ikusgarriak... Orain arteko ekimenei eutsiko diegu, noski, non eta beren bidea akitzen ez duten bitartean; baina etorkizunean heltzeko moduko lan-esparru berri bat ireki digute, baita beste 25 urtez aritzeko bada ere!